

Olje- og energidepartementet
Pb. 8148 Dep 0033 Oslo
Oversendt elektronisk til postmottak@oed.dep.no

Oslo, 23.06.12

Svar på høring - Energiutredningen

1. Innledning/oppsummering: Energiutredningen utgjør etter Norweas syn et godt beslutningsgrunnlag for energipolitikken både på kort og lang sikt. Utredningen er preget av et helhetlig perspektiv som ser forsyningsikkerhet og miljø/klima-spørsmål i sammenheng med dokumenterte verdiskapningsmuligheter.

For at den skisserte verdiskapningen i elsektoren skal utløses er det etter Norweas syn nødvendig med:

- Politisk oppfølging, i enkeltsaker og fortrinnsvis også i form av en helhetlig Stortingsmelding. (Pkt. 2 nedenfor.)
- Fokus på EU som premissgiver og handelspartner i energipolitikken. (pkt. 3 nedenfor.)
- Tydeligere politiske styringssignaler til, og koordinering mellom, fagdirektorater i konsesjonsprosessen. (Pkt. 4 nedenfor.)
- Fortsatt politisk prioritering av nettpolitikken og økt fokus på mellomlandsforbindelser. (Pkt. 5 nedenfor.)

2. Behovet for politisk oppfølging: Norwea vil berømme energiutvalget for å ha utarbeidet et grundig og nyttig beslutningsgrunnlag for energipolitikken. Verdien av utredningen er desto større ettersom det bredt sammensatte utvalget har nådd frem til stor grad av konsensus om mange forutsetninger og anbefalinger.

Norwea mener utredningen på en god måte skisserer et svært interessant mulighetsrom for økt verdiskapning gjennom energipolitikken. Mulighetene fordrer imidlertid flere overordnede politiske valg. Behovet for dette er særlig tydelig i forbindelse med forholdet til EU og internasjonal energi- og klimapolitikk som stiller økte krav til planstyring og politisk sammenheng mellom virkemidler. (Pkt. 3; 4 og 5 nedenfor.)

Norwea støtter aktørene som har etterlyst en helhetlig Stortingsmelding som ser klimaproblemet, miljøhensyn, samt energi- og petroleumssektoren i sammenheng på tvers av departementsgrenser. En helhetlig melding ville bidratt til økt forutsigbarhet for alle sektorer og en styrket samfunnsdebatt. Den ville også utgjort relevant beslutningsgrunnlag i Norges arbeid med EUs helhetlige "pakkeløsninger" på området.

Norwea mener derfor regjeringen som et minimum bør komme tilbake til Stortinget med en energimelding.

Utredningen inneholder også anbefalinger som direkte gjelder enkeltspørsmål og enkeltområder. Vi har valgt å fremheve noen av disse nedenfor, med fokus på elsektoren. Vårt gjennomgående

budskap er at politiske avgjørelser, koordinering og planlegging er avgjørende om man ønsker å utnytte de skisserte mulighetene for verdiskaping.

3. Muligheter for verdiskaping / internasjonale forhold / EU: Som energiutvalget gjennomgående påpeker er det en utfordring at norsk energi- og klimapolitikk i svært stor grad påvirkes av internasjonale forhold og kanskje spesielt ved EU-rettsakter som gjøres gjeldende i Norge gjennom EØS-avtalen. Norge har begrenset påvirkningsmulighet på disse prosessene.

Samtidig illustrerer utvalget på en svært god måte hvordan EUs politikk *gir muligheter for økt verdiskaping knyttet til eksport av bl.a.:*

- Fleksibilitetstjenester
- Miljøteknologi offshore og onshore
- Måloppnåelse gjennom fornybardirektivets samarbeidsmekanismer

Dette er interessante, og gjennom utredningen dokumenterte, muligheter som etter vårt syn alle bør forfølges.

Eksportmulighetene aktualiserer imidlertid en mer aktiv politikk innen mellomlandsforbindelser og tettere fysisk integrasjon med EU-land. (Jf. pkt 5 nedenfor.) Det er etter vårt syn særlig viktig å merke seg at utvalget påpeker at: EU-landenes fornybarpolitikk er *robust* motivert i hensyn utover klimaproblemet (forsyningsikkerhet; faren for karbon- og teknologilekkasje; sysselsetningseffekter; importavhengighet og risiki knyttet til brenselskostnader mv.)

Det er derfor, som utvalget påpeker, svært sannsynlig at den fra EUs side bevisste tilnærmingen med mange mål; mange virkemidler og stor grad av planstyring fortsetter også etter 2020. Denne tilnærmingen er sjelden utførlig berørt i norsk energi- og klimadebatt. Imidlertid avhenger mulighetene for norsk verdiskaping som skissert i utredningen etter vårt syn av at vi tilpasser oss til den og fremmer norske interesser der vi kan.

Norwea vil derfor understreke at norske myndigheter bør: (1) Iht. utvalgets anbefalinger fortsette å utnytte formelle og uformelle arenaer for å påvirke EUs politikk på området slik at Norges interesser totalt sett blir ivaretatt. (2) I enda større grad bidra til økt samfunnsdebatt om aktuelle rettsakter tidlig i EU-/EØS-prosessen. (3) I den grad det er mulig, utforme en politisk posisjon på områder som berører norsk verdiskaping så tidlig som mulig, og der det er naturlig gi denne offentlig til kjenne i forkant av sentrale avgjørelser i EU-systemet, slik de fleste medlemsland allerede gjør.

Dette vil også styrke både det offentlige ordskiftet og muligheten for sektorinteresser til å medvirke til en for Norge optimal løsning.

4. Behov for effektivisert konsesjonsbehandling av kraftprosjekter: Utvalgets anbefalinger til konsesjonspolitikken er begrunnet i bl.a. behovet for økt forsyningsikkerhet samt muligheter for verdiskaping gjennom eksport. Flertallet i utvalget konstaterer at tiden frem til endelig konsesjon bør kunne reduseres uten at dette går på bekostning av grundigheten i prosessen.

Utvalgets flertall foreslår en rekke grep, inklusive tidsfrister, som kan bidra til å få saksbehandlingstiden ned. Norwea kan ikke se at en innføring av rimelige tidsfrister vil påvirke

medvirkningsmuligheten eller kvaliteten på konsesjonsprosessen i negativ retning. Dette er derfor interessante forslag som vi forventer vil vurderes nøye. På kort sikt, dvs. for investeringshorisonten i det svensk-norske elsertifikatmarkedet, mener Norwea likevel at slike endringer vil ha begrenset effekt og at *politisk koordinering og planmessig tilnærming* er viktigere.

Utfordringene knyttet til realisering av målet om 3 TWh vindkraft innen 2010, samt Stortingets ambisjon om å legge til rette for at 50 % av investeringene i elsertifikatmarkedet skal kunne komme i Norge demonstrerer i stor grad utfordringene knyttet til koordinering mellom konsesjonsapparat og støtteregime. I forbindelse med 3 TWh-målsetningen var NVE dimensjonert for å gi de nødvendige konsesjoner, mens uklarhet om valg av støtteregime (elsertifikater; feed-in-ordning og investeringsstøtte) samt budsjetteringsutfordringer hos Enova medførte at målet ikke ble nådd. Energidebatten i forbindelse med elsertifikatmarkedet fokuserer på den andre siden nå på manglende kapasitet hos NVE og klageinstans OED, der sistnevnte vurderes som den fremste risikoen for måloppnåelse.

Dette illustrerer behovet for helhetlig planlegging i forbindelse med produksjonsmålsetninger. For 2020-horisonten bør NVE derfor bes utarbeide en plan for hvordan konsesjonspolitikken skal bidra til nasjonale målsetninger. Relevante parametre kan være forventet bidrag fra ulike teknologier før 2020, konfliktnivå, nettproblematikk og saksbehandlerkapasitet per konsesjonsgitte kWh. Norges tiltaksplan under fornybardirektivet (NREAP) kan være et egnet utgangspunkt, til tross for at vi gjennom elsertifikatmarkedet kan godskrive oss produksjon i Sverige og i så måte oppfylle våre EØS-rettslige forpliktelser.

Dels motstridende sektorlovgivning og koordinering av myndigheter på direktoratsnivå fremstår også som en utfordring for nasjonale produksjonsmålsetninger. Sverige synes å ha lyktes bedre enn Norge i koordinering av hensyn og ansvar mellom miljøforvaltningen og energimyndighetene. Gjennom bl.a. aktiv bruk av tildelingsbrev til fagdirektorater har man sikret at forvaltningsmyndigheter *generelt* er ansvarliggjort for å muliggjøre konsesjoner som sannsynliggjør at nasjonale målsetninger nås.

Norwea mener derfor at en langt mer aktiv bruk av styringssignaler fra departementsnivå til direktoratsnivå bør gjennomføres slik at forvaltningen i sin helhet ansvarliggjøres for å muliggjøre utbygging, samtidig som prosjekter med for høy konfliktgrad siles ut, eller stilles i bero, på et så tidlig stadium som mulig.

Utvalgets flertall konstaterer videre at det er utstrakt grad av dobbeltbehandling i NVE og klageinstans OED der MD blir konsultert. Klagebehandlingen er etter Norweas syn *p.t.* den fremste flaskehalsen for utbygging i Norge.

Utvalgets mindretall ved Naturvernforbundets representant viser til forvaltningsloven og understreker behovet for en faglig gjennomgang ved klager. Norwea vil i den forbindelse påpeke at hensyn til miljø, kulturminner mv. i praksis allerede er grundig berørt i NVEs ordinære konsesjonsprosess og at både omfang av, og det faktiske behovet for eventuelle tilleggsvurderinger i stor grad bør kunne unngås ved at NVEs vedtak i enda større grad fanger opp beslutningsrelevant informasjon. I så måte vil spesielt en tydeliggjøring av utredningskrav etter naturmangfoldloven bidra til effektivisering av konsesjons- og klagebehandling.

5. Behovet for en mer aktiv politikk innen nett og utveksling: Utvalget har nådd frem til en bred enighet om behovet for en mer aktiv nettpolitikk og et sterkt sentralnett. Dette er positivt og begrunnes i både muligheten for verdiskapning og forsyningssikkerhet. Norwea vil her kun vise til våre innspill til nettmeldingen, samt understreke at det er et behov for fortsatt å sikre at nettreguleringen, som i stor grad er implementert på forskriftsnivå, bidrar til faktisk oppnåelse av nasjonale energimål.

Hva gjelder mellomlandsforbindelser og utvekslingsbehov vil vi berømme energiutvalget for en særlig balansert og god redegjørelse. Til tross for økt forståelse for behovet for mellomlandsforbindelser som styrker norsk forsyningssikkerhet, er det etter vårt syn fortsatt manglende vilje til å fremme mellomlandsforbindelser som bidrar til verdiskapning bredt forstått, spesielt sett i lys av kraftoverskuddet Norden iht. utredningen beveger seg mot.

Flere forhold peker i retning av en revurdering av gjeldende politiske signaler om eierskap til, og finansiering av, mellomlandsforbindelser:

- Eksport av fleksibilitetstjenester, som i følge energiutvalget representerer en vesentlig mulighet for eksportinntekter til Norge, krever etter det vi kan se flere mellomlandsforbindelser enn det som følger av gjeldende politiske signaler og gjeldende fortolkning av Statnetts mandat.
- Dersom Norge som antydnet i utredningen skal bli en eksportør av måloppnåelse gjennom fornybardirektivets samarbeidsmekanismer eller en forlengelse av disse etter 2020 blir behovet for forbindelser som også kan ventilere fysisk elektrisitet desto større.
- På lengre sikt vil en åpning av havarealer for storskala fornybar energiproduksjon offshore i seg selv kunne kreve økt integrering med betalingsvillige europeiske markeder.
- Elintensiv industri og andre brukergrupper har uttrykt en manglende vilje til å finansiere mellomlandsforbindelser som ikke lar seg begrunne i hensynet til forsyningssikkerhet alene, men stiller seg mer positive til flere mellomlandsforbindelser dersom disse finansieres på annet vis.

I lys av dette mener Norwea man bør revurdere holdningen til finansiering av mellomlandsforbindelser og tydelig åpne for alternativer som såkalte "merchant cables."

Avslutningsvis vil Norwea igjen takke energiutvalget for en meget god utredning som fortjener politisk oppfølging både i form av en helhetlig Stortingsmelding og gjennom enkeltsaker. Vi ser frem til ytterligere dialog med departementene om oppfølgingen i enkeltsaker.



Øyvind Isachsen,
Adm. dir., Norwea



Øistein Schmidt Galaaen,
Dir., Norwea